

Úvod	5
------------	---

I. PRAVĚK A STAROVĚK (*Lukáš Pecha*)

1. pravěk a starověk	9
----------------------------	---

Paleolit (9) Mezolit (epipaleolit) (10) Neolit (12) Chalkolit (eneolit) a osídlení střední a jižní Mezopotámie (15) Uruká a džemdet-nasrská kultura (4000–3000 př. n. l.) (21)

2. Raně dynastické období (3000–2334 př. n. l.)	30
---	----

Prameny (30) Městské státy v jižní Mezopotámii: Uruk, Kiš, Ur, Mari (34) Lagaš – Girsu a válka s Ummou (39) Sjednocení jižní Mezopotámie (45)

3. Akkadské období (2334–2154 př. n. l.)	48
--	----

Prameny (48) Sargon Akkadský a jeho cesta k moci (49) Boj o udržení akkadské říše: Rímuš a Maništušu (53) Narám-Sín: akkadská říše na vrcholu moci (54) Kdo byl král? Kdo nebyl král? aneb Zmatek v Akkadu (61)

4. Období po zániku akkadského státu (2153–2113 př. n. l.)	64
--	----

5. Období III. dynastie z Uru (2112–2004 př. n. l.)	68
---	----

Prameny (68) Ur-Namma a budování říše (69) Šulgi: dobyvatel, reformátor a organizátor (72) Amar-Sín a Šú-Sín: od stability k úpadku (75) Rozklad urské říše za Ibbi-Sína (78)

6. Starobabylonské období (2003–1595 př. n. l.)	83
---	----

Prameny (83) Období soupeřících států: Isin a Larsa (84) Velmoci na severu a na východě: Mari a Ešnunna (89) Vzestup Babylonu za Chammu-rabiho (92) Pozdně starobabylonské období: boj se separatisty (97)

7. Staroasyrské období (2000–1350 př. n. l.)	100
--	-----

Prameny (100) Počátky asyrského státu: Puzur-Aššurova dynastie (101) Reformy Šamší-Adada I. (102) Dlouhá doba krize (103)

8. Středobabylonské období (1595–1000 př. n. l.)	105
--	-----

Prameny (105) Počátky kassitské dynastie (106) Kassitská Babylonie v koncertu velmocí (107) Politický vzestup Asýrie a konflikty s Babylonii (112) Konec kassitské vlády a nástup II. dynastie z Isinu (113)

9. Středoasyrské období (1350–1000 př. n. l.)	115
<i>Prameny (115) Počátky asyrské obrody za Aššur-uballita I. (115)</i>	
<i>Století výbojů: Adad-nirári I., Salmanasar I. a Tukultí-Ninurta I. (117)</i>	
<i>Královražda a rychlý pád Asýrie (122) Přejížděný návrat na výsluní moci: Tiglatpilešar I. (123) Aramejci na scéně (125)</i>	
10. Novobabylonské období (1000–539 př. n. l.)	127
<i>Prameny (127) Změny v etnickém složení babylonské populace (127)</i>	
<i>Konsolidace babylonského státu a konflikty s Asýrií (129) Vystupňování asyrského tlaku za vlády dynastie Sargonovců (133) Nezávislost Babylonie a vznik novobabylonské říše (138) Nabukadnesar II.: vojevůdce a stavebník (140) Politické turbulence a Nabonidova vláda (142) Kýros II. a konec babylonské nezávislosti (146)</i>	
11. Novoasyrské období (1000–609 př. n. l.)	147
<i>Prameny (147) První vrchol novoasyrské říše v 9. století př. n. l. (148)</i>	
<i>Vnitřní rozbroje a oslabení asyrské moci (153) Tiglatpilešar III. a upevnění královské moci (155) Sargon II.: zakladatel novoasyrské říše (157)</i>	
<i>Sinacherib: snaha o údržbu asyrské říše (162) Asarhaddon: vrchol asyrské expanze (167) Aššurbanipal a soumrak asyrské moci (171) Babylon a Médie zasahují (175)</i>	
12. Perské období (539–331 př. n. l.)	178
<i>Prameny (178) Kýros II. a rychlá cesta na vrchol (179) První krize perské říše (181) Od Xerxa po Dáreia III. (184)</i>	
13. Helénistické období (331–141 př. n. l.)	185
<i>Prameny (185) Výboje Alexandra Velikého a rozpad jeho říše (186)</i>	
<i>Říše Seleukovců (188)</i>	
14. Parthské období (141 př. n. l. – 226 n. l.)	194
<i>Prameny (194) Parthská nadvláda nad Mezopotámií (195) Rozbroje v parthské říši a její úpadek (196)</i>	

II. STŘEDOVĚK (Eduard Gombár)

1. Mezopotámie za vlády Sásánovců	201
<i>Sásánovská dynastie ve 3. až 5. století (201) Sásánovská společnost (207) Náboženské poměry v době sásánovské (212) Sásánovské reformy v 6. století (220) Pád Sásánovské dynastie (224)</i>	
2. Arabská expanze	226
<i>Arabové ve starověku (226) „Jihoaarabské“ kmény a státy (228) Stát Lachmovců (230) „Severoarabské“ kmény (232) Prorok Muhammad a vznik islámu (235) Raný chalífát a první arabská expanze, 632–642 (238)</i>	

3. Irák v době raného a umajjovského chalífátu	243
°Umarova organizace říše (243) °Uthmánův nepotismus a rozpory v islámské obci, 644–656 (245) °Alí a první občanská válka, 656–661 (247) Irák za vlády prvních Umajjovců, 661–680 (251) Druhá občanská válka, 680–693 (253) Irák za vrcholu doby umajjovské, 693–715 (255) Irák v době krize vlády Umajjovců (259) Třetí občanská válka a skloněk vlády Umajjovců (261)	
4. Irák za vlády °Abbásovců 750–945.	264
°Abbásovská revoluce a pád Umajjovců (264) Základy vlády dynastie °Abbásovců (269) Vrcholná doba dynastie °Abbásovců v Bagdádu (273) Úpadek °Abbásovského chalífátu v Sámarrá' a Bagdádu (278) Šfíté za vlády °Abbásovců (285)	
5. Irák ve vrcholném středověku	288
°Abbásovský chalífát pod vládou Bújovců (288) Hamdánovci v Mosulu (291) °Uqajlovci v Mosulu (292) Mazjadovci ve středním Iráku (293) °Abbásovský chalífát pod vládou Velkých Seldžuků (293) Iráčtí Seldžuci (299) Mosulští atabegové a emírové (300) Bagdádstí °Abbásovci (301)	
6. Středověký Irák na periferii sousedních říší.	305
Ílchánská říše (305) Džalá'irovci (307) Qara Qojunlu (308) Aq Qojunlu (309) Irák mezi Perskou a Osmanskou říší (310) Osmanský Irák v pozdním středověku (312) Počátky vlády gruzínských mamlúků a tažení Náder šáha (318)	
7. Kultura ve středověkém Iráku	323
Hmotná kultura (323) Dvorská duchovní kultura (330) Arabská věda a filozofie (333) Arabská jazykověda a islámská historiografie a geografie (337)	
8. Náboženství ve středověkém Iráku.	343
Sunnitský islám (343) Súfismus (350) Šfítský islám (353) Judaismus, křesťanství a další náboženství (357)	

III. MODERNÍ IRÁK (Eduard Gombár)

1. Irák za vlády mamlúckých a rodinných elit	367
Bagdád pod vládou gruzínských mamlúků (367) Sulajmán Paša Veliký (369) Gruzínští mamlúci mezi Francouzi a Brity (372) Dáwud Paša – poslední mamlúk (375) Mosul pod vládou rodiny Džalílí (379)	
2. Osmanský Irák, 1831–1914.	380
Obnovení přímé osmanské správy (380) Osmanský Kurdistan (381) Irák v období reform Tanzímátu (383) Reformy Midhata Paši, 1869–1872 (385) Irák za vlády sultána Abdülhamida II. (387) Irácké městské	

a kmenové elity na sklonku osmanské éry (389) Bagdádská dráha, ropa a britsko-německý antagonismus (392) Mladoturecká revoluce a arabský nacionalismus (395)

3. Britská okupace a mandát, 1914–1932 401

Vstup Osmanské říše do první světové války (401) Strategie káhirských specialistů na Blízkém východě (402) Indická diplomacie na Blízkém východě (404) Válečné operace na mezopotamské frontě (404) Tajné smlouvy o rozdělení Osmanské říše a Balfourova deklarace (407) Formování moderního Iráku (410) Irácké povstání, 1920 (413) Káhirská konference roku 1921 a vznik monarchie (415) Britsko-irácké spojenecká smlouva, 1922 (417) Mosulská, „asyrská“ a ropná otázka (421) Kurdská otázka (422) Britsko-irácká spojenecká smlouva a ukončení mandátu (423)

4. Irácká monarchie, 1932–1958 425

Irácká monarchie v letech 1932–1936 (425) Vojenský převrat, 1936 (428) Irácká monarchie v letech 1937–1941 (430) Povstání „zlatého čtverce“, 1941 (432) Projekt Úrodného půlměsíce a Liga arabských států (434) Kurdistán na sklonku druhé světové války (436) Vnitropolitický vývoj na počátku studené války (437) „Černý režim“ Núrího as-Sa'ída a rostoucí odpor opozice (439) Bagdádský pakt (442) Soumrak irácké monarchie (444) Sjednocená arabská republika a konec irácké monarchie (447)

5. Hospodářství, společnost a kultura 449

Demografický vývoj moderního Iráku (449) Hospodářský život moderního Iráku (450) Hmotná a duchovní kultura (455)

IV. SOUDOBY IRÁK (Eduard Gombár)

1. Republikánský Irák 463

Irácká revoluce, 1958 (463) Povstání v Mosulu a Kirkúku, 1959 (467) Qásimova diktatura (470) Baasistická diktatura, 1963 (473) Vojenská diktatura 'Abd as-Saláma 'Árifa, 1963–1966 (478) Režim 'Abd ar-Rahmána 'Árifa, 1966–1968 (481)

2. Baasistický Irák 485

Baasistický převrat a nástup prezidenta al-Bakra (485) Vojenské křídlo strany Baas a vzestup Saddáma Husajna, 1968–1970 (486) Socialistická orientace Iráku, 1970–1974 (490) Kurdská otázka, šf'ité a vztahy s Íránem (492) Baasistický režim v letech 1975–1979 (496)

3. Saddámova diktatura 500

Nástup Saddáma Husajna k moci (500) Mocenská struktura Saddámovy diktatury (501) Předehra irácko-iránského konfliktu (507) Irácko-iránská válka, 1980–1988 (508) Šf'itská a kurdská opozice za irácko-iránské války (516)

4. Krize a válka v Zálivu a její důsledky	519
<i>Krize v Zálivu, 1990 (519) Válka v Zálivu, 1991 (522) Sankční režim OSN (527) Soumrak Saddámovy diktatury (531) Šíitská, kurdská a sunnitská opozice proti Saddámově diktatuře (537) Americká koncepce „změny režimu“ a diplomatická předehra invaze (541) Americko-britská invaze, 2003 (545) Konec Saddámovy elity (548)</i>	
5. Irák za americké okupace, 2003–2011	550
<i>Irák pod přímou okupační správou (550) Formování demokratického politického systému (555) Irácké povstání a občanská válka (561) Ukončení okupace Iráku (564) Závěrem (565)</i>	
6. Hospodářský a kulturní život soudobého Iráku	566
<i>Demografický vývoj soudobého Iráku (566) Hospodářský vývoj soudobého Iráku (567) Hmotná a duchovní kultura (572)</i>	
7. Česko-irácké vztahy	575
<i>České země a Mezopotámie před první světovou válkou (575) Československo a irácká monarchie v letech 1920–1958 (575) Československo a Irák, 1958–1992 (576) Česko-irácké vztahy v současnosti (580)</i>	
DODATKY	585
<i>Základní statistické údaje (587) Chronologický přehled významných událostí (588) Genealogie vládců a přehled představitelů státu (595) Jazyková poznámka (617) Seznam map (619) Výběrová bibliografie (620) Poděkování (635) Rejstřík (636)</i>	